

Hlava I. Preambula Dediny roka

Dedina roka je vyhlasovaná v dvojročnom intervale od roku 2001. Zameriava na prezentáciu dosiahnutých výsledkov v oblasti starostlivosti o vidiek, konkurencieschopnosti, výnimočnosti a schopnosti slovenských dedín prinášať inovatívne riešenia do procesu starostlivosti o svoje prostredie. Prezentuje úspechy, výnimočnosť slovenskej dediny a tvorivej práce jej predstaviteľov a obyvateľov na rozvoji ich domova a povzbudzuje ich do ďalších aktivít. Zdôrazňuje tradície a rozmanitosť kultúry a krajiny vidieckych regiónov, poukazuje na snahu slovenských dedín priblížiť sa progresu obcí na európskej úrovni so zachovaním tváre a duše slovenskej dediny.

Cieľom Dediny roka je preveriť úspešnosť progresu rozvoja starostlivosti o vidiek, dosiahnuté výsledky, konkurencieschopnosť, výnimočnosť a schopnosť slovenských dedín prinášať inovatívne riešenia do procesu starostlivosti o svoje prostredie. Dedina roka zároveň upriamuje pozornosť verejnosti na fakt, že vidiecky priestor je podstatnou a nezanedbateľnou súčasťou Slovenska a upevňuje jeho postavenie v spoločnosti.

Vítaz Dediny roka zároveň postupuje do súťaže o Európsku cenu obnovy dediny, ktorú organizuje Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE), od roku 1990 a prezentuje Slovenskú republiku na európskej úrovni.

Hlava II. Zášťita nad Dedinou roka, vyhlasovatelia, partneri a organizátor Dediny roka

Zášťita nad Dedinou roka:

Nad 12. ročníkom Dediny roka prevzal zášťitu minister životného prostredia Ján Budaj

Vyhlasovatelia:

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR)
Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP)

Generálny partner:

COOP Jednota Slovensko, s. d.

Partnerské organizácie:

Ministerstvo dopravy SR (MD SR)
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR)
Spolok pre obnovu dediny (SPOD)
Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS)
Národné osvetové centrum (NOC)
Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu (SZKT)
Vidiecky parlament na Slovensku (VIPA)
Samosprávne kraje SR

Hlavný mediálny partner:

RTVS: Rádio Regina

Mediálni partneri:

Obecné noviny, Poradca podnikateľa: vssr.sk, Roľnícke noviny

Organizátor:

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP)

Hlava III. Manažment Dediny roka

Dedinu roka organizuje SAŽP. Odborne ju koordinuje manažér Dediny roka, zastupuje ho tajomník, ktorý zabezpečuje organizáciu Dediny roka. Dedinu roka administrujú pracovníci SAŽP, sekcie environmentalistiky, odboru starostlivosti o krajinu, sídla a regióny. Vyhlasovatelia a partneri Dediny roka poskytujú súčinnosť na základe vzájomnej dohody.

Hlava IV. Podmienky účasti

Dediny roka sa môže zúčastniť každá obec Slovenskej republiky bez štatútu mesta, ktorá dokáže prezentovať vynikajúce a príkladné aktivity, úspešný progres obce a jeho výsledky v zmysle udržateľného rozvoja vidieka.

Prihlásená obec musí:

- prezentovať komplexne vykonávaný rozsah progresu dediny vo všetkých hodnotených oblastiach, pričom ciele by nemali byť plnené iba obecným úradom, ale aj ďalšími partnermi (občania, organizácie, podnikatelia, mikroregión);
- mať na dosiahnutie cieľov vo všetkých oblastiach k dispozícii koncepčné dokumenty vypracované na princípe udržateľného rozvoja, podporené víziou, fantáziou a odvahou;
- dosahovať ciele dlhodobou úspešnými metódami a stratégiami, ako sú zvýšené vlastné iniciatívy a účasť obyvateľstva, dialóg politikov, expertov a vlastníkov s obyvateľmi, dôraz na spoluprácu v susedskom a komunálnom partnerstve.

Do Dediny roka sa môžu prihlásiť aj obce, ktoré sa zúčastnili minulých ročníkov národného kola, pričom držiteľia titulu Dedina roka sa môžu opätovne prihlásiť do Dediny roka až po 10 rokoch od získania titulu. Obce ocenené v minulých ročníkoch nemôžu získať opakovane identické ocenenie.

Hlava V. Oblasti hodnotenia

• **VŠEOBECNÉ OBLASTI**

cestovný ruch v obci, atraktivita a marketing, ponuka obce pre návštevníkov, prírodné a kultúrno-historické podmienky, rekreačné lokality, náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, oddychové miesta, iné atrakcie; špecifiká, pohostinnosť, existencia zariadení cestovného ruchu a ich ponuka, súčinnosť obce a poskytovateľov služieb, využitie prvkov miestneho koloritu, členstvo v združeniach cestovného ruchu, prístup k informáciám a ich kvalita, propagácia, vzájomná spolupráca obce a jej obyvateľov, podmienky pre život, spolková, klubová a záujmová činnosť skupín, kultúrno-spoločenské a športové podujatia počas roka, výchova, vzdelávanie a osвета, sociálna a zdravotná starostlivosť, komunikácia a práca s ľuďmi s dôrazom na marginalizované skupiny, používanie informačných kanálov, migrácia, zapojenie občanov do aktivít obce

• **HOSPODÁRENIE V OBCE**

prítomnosť obecných podnikov, súčinnosť poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a obce, ekologicky únosné a racionálne využívanie a zaobchádzanie s miestnymi zdrojmi, surovinami a ich využitie vo výrobe, prechod z používania fosílnych zdrojov na obnoviteľné zdroje energie, podpora obce v oblasti pestovania, chovateľstva a ovocinárstva, predaja z dvora, remesiel, vytváranie podmienok v obci pre zvyšovanie zamestnanosti, podpora miestnych podnikateľov, inovácie v oblasti hospodárstva

• **VZHLAD OBCE, STAROSTLIVOSŤ O OBEC, ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, ZELEŇ A KRAJINU**

harmonický obraz dediny, celoplošný a rovnomerný rozvoj obce a jej infraštruktúry, systematický rozvoj obce v súlade so strategickými dokumentmi obce, vzhľad obce a čistota v obci, čitateľný prejav stavebného poriadku s rešpektovaním znakov tradičnej regionálnej architektúry v novej výstavbe, súlad starého s novým, rozsah, spôsob a charakter obnovených objektov, tvorba a využívanie verejných priestranstiev; ochrana prírody a krajiny, biologicky a ekologicky cenné lokality, ochrana a tvorba krajinotvorných prvkov, voda

v krajine, jej zadržiavanie, protipovodňové opatrenia, opatrenia na zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy a adaptácia na ne, podpora a využívanie technológií šetrných k životnému prostrediu, údržba verejnej zelene, ochrana pôvodného genofondu, environmentálna výchova

- **HMOTNÉ A NEHMOTNÉ KULTÚRNE BOHATSTVO OBCE**
ochrana a starostlivosť o hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo (kultúrno-historické objekty, historické krajinné a sídelné štruktúry, tradičné ľudové zručnosti, etnografické prejavy, folklorizmus), starostlivosť o tradičnú ľudovú kultúru, atmosféra a originalita, tvorivosť a lokálpatriotizmus
- **VÍZIA STRATEGICKÉ DOKUMENTY, OBECNÉ A MIMOOBECNÉ PARTNERSTVÁ**
vízia obce, vytváranie partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni, strategické dokumenty, metódy budovania partnerstiev, plány, projekty do budúcnosti, využívanie moderných a smart technológií, modernizácia obce, aplikácie, web stránky na zlepšenie vzťahov v komunite a vzájomnej spolupráce, projekty energetickej sebestačnosti, sponzorská činnosť, účasť laickej a odbornej verejnosti v plánovacích procesoch, medzinárodná spolupráca, výmena skúseností, projekty realizované v partnerstvách

Hlava VI. Spôsob prihlasovania

Impulz na prihlásenie do Dediny roka môže dať obci ktorýkoľvek obyvateľ Slovenskej republiky. Obec sa do Dediny roka prihlasuje prostredníctvom vyplnenej, starostom podpísanej **Prihlášky**, vyplneného formulára **Oblasti hodnotenia** s podpornými prílohami a fotodokumentáciou. Účasť obce v Dedine roka je **bezplatná**. Oba dokumenty musia byť v stanovenom termíne zaslané na adresu:

Slovenská agentúra životného prostredia
Sekcia environmentalistiky
Odbor starostlivosti o krajinu, sídla a regióny
Dedina roka 2023
Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica

Vyplnená, starostom podpísaná prihláška spolu s vyplneným formulárom Oblasti hodnotenia bez podporných príloh a fotodokumentácie musí byť v stanovenom termíne zaslaná i elektronicky na adresu:

dedinaroka@sazp.sk

Prihláška, formulár Oblasti hodnotenia, podmienky a pravidlá Dediny roka a aktuálne informácie sú zverejnené na oficiálnom webovom sídle **www.dedinaroka.sk**.

Hlava VII. Procesnosť Dediny roka

Príprava Dediny roka

Organizátor pripravuje podklady pred oficiálnym vyhlásením Dediny roka, zabezpečuje komunikáciu medzi vyhlasovateľmi a partnermi a odborne a organizačne pripravuje celé národné kolo.

Vyhlásenie Dediny roka

Dedina roka je vyhlásená za účasti vyhlasovateľov a partnerov:

- oficiálne zverejnením podmienok a pravidiel Dediny roka na webovom sídle **www.dedinaroka.sk**;
- vydaním tlačovej správy prostredníctvom SAŽP.

Konzultácie a uzávierka prihlášok

SAŽP poskytuje obciam počas stanovenej doby konzultácie k vypracovaniu prihlášok a informácie o podmienkach a pravidlách Dediny roka.

Kontaktné údaje:

Slovenská agentúra životného prostredia
Sekcia environmentalistiky
Odbor starostlivosti o krajinu, sídla a regióny

Ing. Mária Mojžišová, 048 / 43 74 254, 0907 / 850 138, maria.mojzisova@sazp.sk, dedinaroka@sazp.sk

Uzávierka prihlášok je **31. marca 2023** (rozhoduje dátum podania)

Spracovanie prihlášok

Prihlášky zhromažďuje, eviduje, kontroluje ich úplnosť a spracúva údaje organizátor Dediny roka. Obce, ktoré zaslali neúplné prihlášky sú vyzvané na doplnenie chýbajúcich údajov a príloh.

Hlava VIII. Predmet a proces hodnotenia

Predmet hodnotenia:

- komplexnosť vyplnenia prihlášky;
- komplexnosť vyplnenia formulára Oblasť hodnotenia za jednotlivé oblasti hodnotenia;
- podporné prílohy a fotodokumentácia;
- stupeň/významnosť plnenia cieľov rozvoja dediny;
- uplatnené metódy a techniky práce;
- prezentácia obce pred Národnou hodnotiacou komisiou počas jej návštevy.

Proces hodnotenia:

- hodnotenie obcí vykonáva Národná hodnotiacia komisia (ďalej aj hodnotiacia komisia) v zmysle metodiky hodnotenia;
- hodnotenie prebieha parciálne v území a na národnej úrovni; členovia hodnotiacej komisie sú rozdelení do parciálnych výjazdových skupín, pričom každá skupina navštívi určitý počet obcí v závislosti od počtu prihlásených;
- hodnotiacia komisia na svojom záverečnom zasadnutí určí na základe výjazdov a prezentácií hodnotiacej komisie víťaza, ktorý získa titul Dedina roka 2023, a udelí ocenenia v jednotlivých kategóriách; hodnotiacia komisia nemusí udeliť všetky ocenenia, generálny partner Dediny roka má právo udeliť vlastné ocenenie podľa svojho zamerania a uváženia;
- hodnotiacia komisia formou zápisu uzavrie výsledky Dediny roka a organizátor Dediny roka zabezpečí ich zverejnenie v médiách; výsledky rešpektujú zúčastnené obce ako i vyhlasovatelia a partneri Dediny roka.

Hlava IX. Národná hodnotiacia komisia

Zloženie hodnotiacej komisie:

Predseda komisie: manažér Dediny roka (MŽP SR);
Tajomník komisie: tajomník Dediny roka (SAŽP) alebo jeho zástupca (SAŽP);

Ostatní členovia: zástupcovia vyhlasovateľov a partnerských organizácií Dediny roka, zástupca generálneho partnera Dediny roka, zástupca víťaza predchádzajúceho ročníka Dediny roka;

Menovanie členov hodnotiacej komisie:

Členovia hodnotiacej komisie vykonávajú svoju činnosť v hodnotiacej komisii na základe menovacieho dekrétu. Menuje ich štatutárny zástupca organizátora Dediny roka.

Hlava X. Ocenenia

Obce prihlásené do Dediny roka môžu získať nasledovné ocenenia:

- víťaz získa titul Dedina roka 2023 a právo reprezentovať Slovenskú republiku v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny;
- mimoriadne ocenenie za pozoruhodné výsledky.

Ceny pre ocenené obce:

- diplom o ocenení a smaltovaná tabuľa na fasádu obecného úradu s označením podľa ocenenia;
- vecné ceny od vyhlasovateľov a partnerov Dediny roka;
- víťazná obec získava od generálneho partnera Dediny roka finančný príspevok na organizačné zabezpečenie slávnostného odovzdávania ocenení obciam oceneným v Dedine roka a na zabezpečenie účasti v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny a ďalej viazané finančné prostriedky na realizáciu projektu pre podporu rozvoja obce;
- ostatné ocenené obce získajú od generálneho partnera Dediny roka viazané finančné prostriedky na realizáciu projektu pre podporu rozvoja obce.

Hlava XI. Vyhlásenie výsledkov Dediny roka a povinnosti víťaza

Po záverečnom zasadnutí hodnotiacej komisie sú výsledky Dediny roka zverejnené formou tlačovej správy v médiách a prostredníctvom dostupných možností vyhlasovateľov a partnerov Dediny roka.

Víťaz Dediny roka sa zaväzuje že:

- v spolupráci s vyhlasovateľmi a generálnym partnerom Dediny roka zabezpečí koncom kalendárneho roku 2023 vo svojej obci slávnostné odovzdávanie ocenení;
- bude spolupracovať so SAŽP na príprave nominačných podkladov do súťaže o Európsku cenu obnovy dediny;
- zabezpečí osobu, ktorá bude prezentovať obec v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny počas hodnotenia obce členmi hodnotiacej komisie a pri slávnostnom odovzdávaní ocenení v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny na jeseň kalendárneho roku 2023 (jazykové schopnosti, všestranné vedomosti o obci);
- bude prezentovať generálneho partnera Dediny roka v súvislosti s aktivitami obce spájanými s Dedina roka 2023.

Hlava XII. Propagácia výsledkov Dediny roka

- vydanie oficiálnej tlačovej správy;
- vydanie informačnej brožúry a zhotovenie výstavných panelov;
- propagácia na webových sídlach vyhlasovateľov a partnerov Dediny roka;
- využitie iných komunikačných kanálov vyhlasovateľov a partnerov Dediny roka;
- iná alternatíva predstavená vyhlasovateľmi a partnermi Dediny roka.

Hlava XIII. Delegovanie do európskej súťaže

Vít'azná obec – Dedina roka 2023 je delegovaná MŽP SR do medzinárodnej súťaže o Európsku cenu obnovy dediny. MŽP SR hradí účastnícky poplatok za nominovanú obec Európskemu pracovnému spoločenstvu pre rozvoj vidieka a obnovu dediny so sídlom vo Viedni.

Hlava XIV. Časový harmonogram aktivít Dediny roka

Vyhlásenie:	JANUÁR 2023
Uzávierka prihlášok obcí do:	31. MAREC 2023
Stretnutie vyhlasovateľov a členov národnej hodnotiacej	APRÍL 2023
Hodnotenie obcí v území:	MÁJ – JÚN 2023
Záverečné zasadnutie národnej hodnotiacej komisie:	JÚL – AUGUST 2023
Vyhlásenie výsledkov:	SEPTEMBER 2023
Slávnostné odovzdávanie ocenení:	SEPT. – NOV. 2023